

Waarom zou ik me druk maken

Grillige rotspartijen in duizenden zachte tinten, variërend van wazig blauw tot donkerrood, springen zonder aanloop uit een zee, die zó blauw is, dat zij hierom alleen al wereldberoemd is. Tussen deze rotsen en de zee in geklemd liggen de stranden, die óf klein en intiem zijn, óf, waar de bergen terugwijken naar het land, zich uitstrekken langs een baai. Maar hoe groot of hoe klein de stranden ook zijn, ze geven steeds een weids uitzicht op het blauw en groen, dat zee en lucht in eindeloze mengeling presenteren. Het is een doorlopende uitnodiging om in het zand of op de kiezelsteentjes te gaan liggen en de zon op je huid te laten branden totdat je werkelijk zo bruin bent als de reclame voor zonnebrandolie ons voorspiegelt.

Het is een prachtige streek, die kuststrook van Frankrijk aan de Middellandse Zee. Het lijkt of hier aan alles gedacht is. Ook voor de toerist, die over een smalle beurs beschikt, is er volop plaats: een keur van prachtige kampeerterreinen biedt aan de vakantieganger het maximum aan comfort. En wat wil je dan nog? Het klimaat, het landschap, alles werkt mee, nee, er is waarlijk niets meer, waarover je je nog druk zou maken, als je je eenmaal tegen verbranding hebt ingevet en de zon je zachtjes begint te braden! Je staat op het punt binnen te glijden in die heerlijke toestand van lang-uit-ge-strekt liggen en zalig nietsdoen. En als het je te warm wordt, wel, dan is de zee in de nabijheid waar je je kunt verkoelen zolang je wilt. En toch, omspoelt deze zelfde blauwe zee ook niet de kusten van Algerije, van Egypte en Israël, van Marokko en Syrië, van Cyprus? Het zijn alle namen, die sombere gedachten wekken om wat er de laatste maanden aan ellende is veroorzaakt. Weg, zonnige gedachten: de brandpunten van conflicten en onlusten voeren me in razende vaart terug naar de wereld, die ik op het station achter me liet, toen ik in de trein stapte op weg naar de blauwe kust. Ik ben weer terug in een wereld van dagelijkse kleine zorgen met op de achtergrond zulke grote problemen, dat niemand ze schijnt te kunnen ontwarren. De koude oorlog, de radioactiviteit, het gebrek aan de juiste voedingsmiddelen voor tweederde deel der mensheid, en dichter bij huis de woningnood. Ik kan deze reeks eindeloos aanvullen, maar waarom zou ik me druk maken? Ik pak de zwemvinnen, zet de onderwaterbril op en zoek vergetelheid in het spannende avontuur van het onderwaterzwemmen. Per slot van rekening ben je juist met vakantie gegaan om de narigheid te vergeten. Vakantie houden is verpozen in een andere wereld. Het kan alleen maar verfrissend werken als men zichzelf vrijmaakt van het alledaagse.

* * *

Nu is het erg aantrekkelijk om jezelf op dit punt royaal te bedenken. De problemen de problemen laten en fijn veertien dagen er tussen uit! „Waarom zou ik me druk maken” zegt U met mij. „Ik kan de problemen toch niet oplossen. Het zou me maar tijd en geld kosten. Nee, ik doe maar net of mijn neus bloedt”. Het is waar. Wie zich geroepen voelt iets te *doen*, om een bepaalde vorm van menselijk leed te verzachten of te verhelpen, stuit op de moeilijkheid, dat hij zich niet blijvend begaan kan voelen met het ellendige lot van zijn medemens. Wij voelen het niet, dat een Chinees honger lijdt, of dat een clochard rust en warmte zoekt op de trappen van de Parijse ondergrondse. En afgezien van degenen, die daadwerkelijk ter plaatse hulp verlenen — de ingenieur die irrigatiewerken bouwt, de deskundige op het gebied van landbouwmethoden — komt het er voor de meesten van ons op neer, dat de storting van enkele guldens op een gironummer het enige is wat ze kunnen doen. Voor het overige blijft alles dan toch zoals het was. Men ondertekent manifesten, men schrijft een ingezonden stuk naar een krant; in verreweg de meeste gevallen om zichzelf het bevredigende gevoel te

geven tenminste iets gedaan te hebben. Het nuttig effect van al deze „goede daden” schijnt wel bijna nihil te zijn. Is het dan zo, dat wij voortdurend bezig zijn stenen tevergeefs tegen de bergen op te torsen? Loopt deze wereld dan naar een catastrofaal einde, zonder dat de mensen, die erin leven daar iets aan kunnen doen? Is er voor het voedselprobleem dan geen oplossing te vinden? Zullen onze beste jaren steeds onder de druk blijven van de woningnood?

Het is wel zeer moeilijk geworden nog optimistisch te zijn en vertrouwen te stellen in de mogelijkheid, dat de mens sterk genoeg zal zijn om een uitweg te vinden uit de aardse doolhof, die wemelt van dreigende monsters. De stormachtige ontwikkeling van de techniek heeft zo'n hoge vlucht genomen, dat het er bijna op begint te lijken, dat wij deze ontwikkeling met de geest niet zullen kunnen volgen en dat we dus lelijk uit de pas dreigen te raken. Waarom zouden we de zwemvinnen niet aan de voeten gespen en onderduiken in het eigen kleine vertrouwde onderwaterwereldje? Nu is het merkwaardig, dat het bijna onmogelijk is lange tijd onder water te blijven. Je kunt niet voortdurend je ogen gesloten houden voor wat er om je heen gebeurt. Krant en radio zorgen er voor, dat we iedere dag met onze neus op de feiten gedrukt worden. Ze laten ons niet los. Dit is ook begrijpelijk, als we bedenken, dat de mens zich juist daardoor onderscheidt, dat hij in staat is zich af te vragen, waarom alles is zoals het is. De mens heeft het vermogen, dat hij de situatie waarin hij zich bevindt, bewust kan beoordelen. Hij vindt de situatie goed of slecht, onvermijdelijk of absurd. Dit waarderingsvermogen, deze wijze van beoordelen is zo eigen aan de mens, dat hij het niet kan laten. Zo kan het gebeuren, dat we zelfs op onze vakantietocht ons niet los kunnen maken van problemen, die ons bezig houden. Er blijft ons een gevoel van onbehagen bij, dat we zullen proberen kwijt te raken. Dat wil nog niet zeggen, dat we daarmee de moeilijkheden oplossen. We verdringen ze alleen maar. Ergens in ons onderbewustzijn blijft het onbehagen als een duiveltje op de loer liggen. Dat wordt een griezelige geschiedenis, omdat het gevoel van onvrede met jezelf en je omgeving, dat tikkeltje angst voor de toekomst, het beetje medelijden met hen die het beroerder getroffen hebben dan wijzelf, omdat al deze sluimerende gevoelens er werkelijk zijn zonder dat wij er ons van bewust zijn. Deze onbewuste gevoelens van onbehagen kunnen gevaarlijk zijn. In het verleden zijn ze vaak de voedingsbodem van oorlog geweest. De problemen ontwijken door ze te vergeten is dus geen uitweg, maar slechts uitstel van executie. De problemen volgen ons als onze schaduw.

* * *

Ik hoop, dat U het met mij eens kunt zijn, wanneer ik zeg, dat de houding „Waarom zou ik me druk maken? Het doet er toch niets toe”, voor de mens niet de juiste houding is. Ook al zullen we misschien grote weerstanden moeten overwinnen, is het toch meer in overeenstemming met het wezenlijke van de mens de problemen die op hem af komen, bewust aan te vatten. Let wel, ik zeg niet, dat het de aard van de mens is: het ligt juist in onze aard de weg van de minste weerstand te kiezen; dat is: om de moeilijkheden heenlopen. Het gaat er mijns inziens om niet de gemakkelijkste of de prettigste oplossing te vinden, maar om zo volledig mogelijk als mens te leven. En wie niet verkiest zo bewust mogelijk te leven, belemmert daarmee de ontplooiing van zichzelf. Misschien kan het van nut zijn duidelijk te stellen, dat ik met bewust leven niet alleen bedoel verstandig leven, maar leven met al de scheppende kracht die in de mens aanwezig is: niet alleen leven met het verstand, maar ook met het hart; nuchter en zakelijk, maar tevens met eerbied voor de medemens.

Wie zich zo kan inleven in de wereld en wie zich moeite geeft daarin zijn plaats te bepalen vanuit het besef dat de mens temidden van alles in de wereld een wonderlijk wezen is, die zal steeds weer doordrongen worden van de noodzakelijkheid, dat hij zich rekenschap heeft te geven van elke handeling die hij verricht. De bewust levende mens zal zich bij alles wat hij doet afvragen of hij het kan verantwoorden tegenover zichzelf en tegenover zijn medemens.

Inderdaad, dan zijn de problemen nog de wereld niet uit, doch de eerste voorwaarde om tot een oplossing te geraken, is wel vervuld. Alleen een bewust-menselijke houding kan de sfeer scheppen waarin de ellende en de onvrede verzacht kunnen worden.

Hoewel het spreekwoord zegt, dat een mens nooit te oud is om nog iets te leren, is de vorming tot bewust-levend mens toch vooral voor de jonge mens van belang. Tussen het twintigste en dertigste levensjaar moet de individualistische, egocentrische jonge mens zich aanpassen aan de gemeenschap, waarin hij leeft. Dit houdt in, dat alle waarden en zekerheden, die voor de twintigjarige tot dat moment gezag hadden, opnieuw kritisch door hem onderzocht moeten worden, het kan voor de jonge mens een grote steun betekenen, wanneer men met anderen kan praten

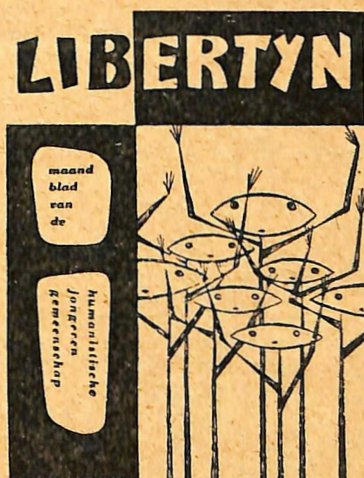
over zichzelf, over zijn medemensen en over de gemeenschappelijke problemen, over het waarom en het hoe der dingen.

De buitenkerkelijke jongeren tussen 18 en 30 jaar hebben een dergelijk trefpunt in de Humanistische Jongerengemeenschap, waar uit de botsing der meningen een verantwoorde levenshouding wordt geboren. In de H.J.G., die georganiseerd is in een aantal plaatselijke groepen, gemeenschappen geheten, wordt op huiskamer-bijeenkomsten druk gediscussieerd over zeer uiteenlopende zaken. Eén van de leden der gemeenschap houdt een inleiding over een actueel onderwerp, een goed boek, of over iets 'dat hem bezighoudt. Een andere keer komt een deskundige spreken over bij voorbeeld schilderijen of over de sterrenwereld. Het aantrekkelijke van deze bijeenkomsten van een kleine groep jongeren in een huiskamer is dat het als het ware dwingt tot persoonlijk contact, tot gesprekken van mens tot mens. Wat doen we nog meer behalve discussiëren? Gezamenlijke fiets- en wandeltochten, bezoek aan theater en bioscoop, kamperen, zeilen. Soms maken we een feest van het werken met verf, boetseerlei of van het spelen van improvisatietoneel. Zo helpt dit alles ons met het opbouwen van een bewuste-levensovertuiging, waar naar we zoveel mogelijk proberen te leven. Door het hoofdbestuur van de H.J.G. wordt dit werk in de plaatselijke gemeenschappen geruggesteund door de uitgave van een maandblad, dat om zijn vrijmoedige toon „De Libertijn” heet en dat de dingen bij hun naam noemt. Tevens stimuleert het hoofdbestuur het gemeenschapswerk door de uitgave van bundeltjes gesprekstof, die grondig worden besproken op landelijke gespreks- en vormingsweekends. Ik noem U een paar titels „Laagontwikkelde gebieden”, „Persoonlijke verantwoordelijkheid”, „mens en maatschappij”. Zoals U ziet maakt de H.J.G. zich wél druk en is daardoor buitenkerkelijke jongeren, die hun leven zo verantwoordelijk mogelijk willen leven zeer tot steun. En als U nog niet alle hoop verloren heeft zult U met mij eens zijn, dat het meer dan ooit noodzakelijk is, dat je je druk maakt in een wereld, die op de drempel van een nieuw tijdperk aarzelt tussen vooruitgang en verwoesting.

W. C. DE HEER

maandblad h.j.g.

**WAT
LEEFT ER
ONDER DE
JONGEREN?**

redactiesecretaris: johan hardick, delistraat 5, enschede
administratie: mr. p. n. arntzeniusweg 16, amsterdam-o.

abonnement f 2.- per jaar

postrekening 584802 ten name van penningmeester
h.j.g. te hardinxveld-giessendam.

HET WOORD VAN DE WEEK

VERSCHIJNT
WEKELIJKS
25 AUGUSTUS 1957

Frankering bij
Abonnement
UTRECHT

De Heer

Mevrouw

Mejuffrouw

Onbestelbare exemplaren
terug aan:
Oudegracht 152, Utrecht

Het Woord van de Week

Humanistische radiolezingen uitgesproken voor de Vara-microfoon.

Administratie: Humanistisch Verbond, Oudegracht 152, Utrecht, Postgiro 304960.

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling f 1,— p. kwart., losse numm. f 0,25, buitenland f 4,60 p j.